Practical Law:
Shulhan Arukh, Yoreh De'ah 335

הלכה
שולחן ערוך יו"ד סימן של"ה

א מִצְוָה לְבַקֵּר חוֹלִים הַקְּרוֹבִים וְהַחֲבֵרִים נִכָּנָסִים מִיָּד וְהָרְחוֹקִים אַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים וְאִם קָפַץ עָלָיו הַחוֹלִי אֵלּוּ וְאֵלּוּ נִכְנָסִים מִיָּד: ב אֲפִילּוּ הַגָּדוֹל יֵלֵךְ לְבַקֵּר הַקָּטָן וַאֲפִילּוּ כַּמָּה פְּעָמִים בַּיּוֹם וַאֲפִילּוּ בֶּן גִּילּוֹ וְכָל הַמּוֹסִיף הֲרֵי זֶה מְשׁוּבָּח וּבִלְבַד שֶׁלֹּא יַטְרִיחַ לוֹ: ג הַמְבַקֵּר אֶת הַחוֹלֶה לֹא יֵשֵׁב עַל גַּבֵּי מִטָּה וְלֹא עַל גַּבֵּי כִּסֵּא וְלֹא עַל גַּבֵּי סַפְסָל אֶלָּא מִתְעַטֵּף וְיוֹשֵׁב לְפָנָיו שֶׁהַשְּׁכִינָה לְמַעְלָה מְרַאֲשׁוֹתָיו: ד אֵין מְבַקְּרִין הַחוֹלֶה בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת רִאשׁוֹנוֹת שֶׁל יוֹם מִפְּנֵי שֶׁכָּל חוֹלֶה מֵיקַל עָלָיו חָלְיוֹ בַּבֹּקֶר וְלֹא יָחוֹשׁ לְבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים וְלֹא בְּשָׁלֹשׁ שָׁעוֹת אַחֲרוֹנוֹת שֶׁל יוֹם שֶׁאָז מַכְבִּיד עָלָיו חָלְיוֹ וְיִתְיָאֵשׁ מִלְּבַקֵּשׁ עָלָיו רַחֲמִים:

(1) It is a commandment to visit the sick. Relatives and friends go in immediately, and more distant people, after three days. But if the sickness came upon him suddenly, both these and those go in immediately. (2) Even a great person should go to visit a less prominent individual. [One should go] even several times a day. Even someone born at the same time as the sick person [who takes away from the sick person one sixtieth of his sickness (ש"ך וט"ז שם) should go and visit]. Whoever visits more is praiseworthy, provided that he does not burden him. (3) One who visits a sick person should not sit on a bed, nor on a chair, nor on a bench, but should cover himself and sit before him, because God's Presence is above the head of his bed. [Rama: This only applies when the sick person is lying on the floor, so as not to sit on a higher level than him. But if he is lying on a bed, one may sit on a chair.] (4) One should not visit the sick during the first three hours of the day, because every sick person's illness lightens in the morning, and [the visitor] will not feel a need to pray for mercy for him. Neither should he visit during the last three hours of the day, for then his illness becomes more severe, and [the visitor] will despair of praying for mercy for him. [Rama: Whoever visits the sick and does not pray for mercy, did not fulfill the *mitzvah* of visiting the sick.]

VAYEIRA FOR TUESDAY וירא ליום שלישי

TORAH תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ה דמילוי הה דשם ב"ן להשאיר בו הארה מתוספת הנפש משבת שעברה

יא וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה זְקֵנִים בָּאִים בַּיָּמִים חָדַל׀ לִהְיוֹת לְשָׂרָה אֹרַח כַּנָּשִׁים: וְאַבְרָהָם וְשָׂרָה סִיבוּ עַלּוּ בַּיּוֹמִין פְּסַק מִלְּמֶהֱוֵי לְשָׂרָה אוֹרַח כִּנְשַׁיָּא: יב וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן:

(11) Now, Avraham and Sarah were old, advanced in years: the way of women had ceased from Sarah. (12) Sarah laughed at herself, saying, Now that I am

RASHI רש"י

(11) **חדל להיות** — *[means:] "It had ceased from her."* **ארח כנשים** — *[meaning, "The way of women," namely,] the way of menstruation.*

(יא) **חָדַל לִהְיוֹת.** פָּסַק מִמֶּנָּה: **אֹרַח כַּנָּשִׁים.** אוֹרַח נִדּוֹת:

וְחַיְכַת שָׂרָה בִּמְעָהָהּ לְמֵימָר בָּתַר דְּסֵיבִית הֲוַת לִי עוּלֵימוּ וְרִבּוֹנִי סִיב: יג **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אָמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי:** וַאֲמַר יְיָ לְאַבְרָהָם לְמָא דְנָן חַיְכַת שָׂרָה לְמֵימַר הַבְרַם בְּקוּשְׁטָא אוֹלִיד וַאֲנָא סִיבִית:

יד **הֲיִפָּלֵא מֵיהוָה דָּבָר לַמּוֹעֵד אָשׁוּב אֵלֶיךָ כָּעֵת חַיָּה וּלְשָׂרָה בֵּן:** הֲיִתְכַּסֵּי מִן קֳדָם יְיָ פִּתְגָמָא לְזִמַּן אִתּוּב לְוָתָךְ כְּעִדָּן דְּאַתְוּן קַיָּמִין וּלְשָׂרָה בַּר: שני טו **וַתְּכַחֵשׁ שָׂרָה ו לֵאמֹר לֹא צָחַקְתִּי כִּי ו יָרֵאָה וַיֹּאמֶר ו לֹא כִּי**

withered, shall I [again] have smooth skin? And my master is [also] old! **(13)** And the Lord said to Avraham, Why is it that Sarah laughed, saying, Can I really give birth when I am [so] old?! **(14)** Is anything too miraculous for the Lord?! At the appointed time, I shall return to you — at this time next year, and Sarah will have a son! **(15)** But because she was afraid, Sarah denied it,

RASHI **רש"י**

(יב) **בְּקִרְבָּהּ.** מִסְתַּכֶּלֶת בְּמֵעֶיהָ וְאוֹמֶרֶת אֶפְשָׁר הַקְּרֵבַיִם הַלָּלוּ טְעוּנִין וָלָד הַשָּׁדַיִם הַלָּלוּ שֶׁצָּמְקוּ מוֹשִׁכִין חָלָב (תַּנְחוּמָא): **עֶדְנָה.** צְחִצּוּחַ בָּשָׂר. וְלָשׁוֹן מִשְׁנָה מַשִּׁיר אֶת הַשֵּׂעָר וּמְעַדֵּן אֶת הַבָּשָׂר. דָּבָר אַחֵר לָשׁוֹן עֵדֶן זְמָן וְסֶת נִדּוֹת: (יג) **הַאַף אָמְנָם.** הַגַּם אֻמָּת אֵלֵד: **וַאֲנִי זָקַנְתִּי.** שִׁנָּה הַכָּתוּב מִפְּנֵי הַשָּׁלוֹם שֶׁהֲרֵי הִיא אָמְרָה וַאדֹנִי זָקֵן: (יד) **הֲיִפָּלֵא.** כְּתַרְגּוּמוֹ הַיִתְכַּסֵּי וְכִי שׁוּם דָּבָר מוּפְלָא וּמוּפְרָד וּמְכוּסֶה מִמֶּנִּי מַלַּעֲשׂוֹת כִּרְצוֹנִי: **לַמּוֹעֵד.** לְאוֹתוֹ מוֹעֵד הַמְיוּחָד שֶׁקָּבַעְתִּי לְךָ אֶתְמוֹל לַמּוֹעֵד הַזֶּה בַּשָּׁנָה הָאַחֶרֶת: (טו) **כִּי יָרֵאָה. כִּי צָחָקְתְּ.** כִּי הָרִאשׁוֹן מְשַׁמֵּשׁ לָשׁוֹן דִּבָּה הוּא שֶׁנּוֹתֵן טַעַם לַדָּבָר וְתִכַּחֵשׁ שָׂרָה לְפִי שֶׁיָּרְאָה. וְהַשֵּׁנִי מְשַׁמֵּשׁ בְּלָשׁוֹן אֶלָּא וַיֹּאמֶר לֹא

בקרבה (12) — *[literally, "(Sarah laughed) at her innards."] She looked at her stomach, and said: "Is it possible that these innards could carry a child?! That these shrivelled breasts could yield milk?!" This is taught in* Midrash Tanhuma *(*Shoftim *18).* **עדנה —** *[means:] Smooth skin. And this term is used in the* Mishnah*, as follows (Menahot 86a):* "*Removes the hair and smooths (*מעדן*) the skin.*" *Another explanation [of the term* עדנה*]: This denotes* עידן *[meaning "time," i.e., referring to] the time of the menstrual cycle. [Thus, according to this explanation, Sarah was saying: "Now that I am worn out, shall I again have a menstrual cycle?"]* **(13) האף אמנם —** *[means:]* "Could it be true *that I will give birth?!*" **When I am [so] old—** *[Here, God quoted Sarah as having said that* she *was old, yet she had actually said that Avraham was old (preceding verse)] Scripture altered the facts, for the sake of peace [between husband and wife], for she had really said,* "*And my master is [also] old!*" *(Bava Metzia 87a)* **(14) היפלא —** *[This word is to be understood] as it is translated, namely: "Is it hidden?" That is to say, "Is there anything too wondrous, or separated from [Me], or hidden from Me, so that it would prevent Me from doing as I wish?!"* **At the appointed time—** *[And which time is that?] At that specific time that I have already previously fixed with you, namely (see 17:21 above),* "*at this time, next year.*" **(15) כי יראה ... כי צחקת —** *The first* **כי** *in the verse is used to mean* "*because,*" *i.e., it introduces the reason for the matter. Thus, Sarah denied* "*because*" *she was afraid. However, the second* **כי** *in the*

צָחַקְתְּ: וְכַדִּיבַת שָׂרָה לְמֵימָר לָא חַיְכִית אֱרֵי דְחֵילַת וַאֲמַר לָא בְּרָם חַיְכְתְּ:

saying, I did not laugh. He said: Not so — rather, you did laugh.

RASHI **רש"י**

verse is used to mean "but" [or "rather"]. Thus, the meaning is: He said, It is not as you said! "Rather," you did laugh. [And the word **כי** *can mean different things] for our Rabbis have taught (Rosh Hashanah 3a): The word* **כי** *is used to denote four things — a) if, b) perhaps, c) but, d) because [all depending on the context].*

כִּדְבָרֶךָ הוּא אֶלָּא צָחַקְתְּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ כִּי מְשַׁמֵּשׁ בְּאַרְבַּע לְשׁוֹנוֹת אִי דִלְמָא אֶלָּא דְּהָא:

PROPHETS II Kings 4 **נביאים** מלכים ב פרק ד

יא **וַיְהִי הַיּוֹם וַיָּבֹא שָׁמָּה וַיָּסַר אֶל־הָעֲלִיָּה וַיִּשְׁכַּב־שָׁמָּה:** וְהַוָּה יוֹמָא וְעַל לְתַמָּן
וְזָר לְעִילְיְתָא וּשְׁכִיב תַּמָּן: **יב** **וַיֹּאמֶר אֶל־גֵּיחֲזִי נַעֲרוֹ קְרָא לַשּׁוּנַמִּית הַזֹּאת וַיִּקְרָא**
לָהּ וַתַּעֲמֹד לְפָנָיו: וַאֲמַר לְגֵיחֲזִי עוּלֵימֵיהּ קַרִי לְשׁוּנַמִּיתָא הָדָא וּקְרָא לָהּ וְקָמַת קָדָמוֹהִי
יג **וַיֹּאמֶר לוֹ אֱמָר־נָא אֵלֶיהָ הִנֵּה חָרַדְתְּ ו אֵלֵינוּ אֶת־כָּל־הַחֲרָדָה הַזֹּאת מֶה**
לַעֲשׂוֹת לָךְ הֲיֵשׁ לְדַבֶּר־לָךְ אֶל־הַמֶּלֶךְ אוֹ אֶל־שַׂר הַצָּבָא וַתֹּאמֶר בְּתוֹךְ עַמִּי
אָנֹכִי יֹשֶׁבֶת: וַאֲמַר לֵיהּ אֱמַר כְּעַן לָהּ הָא עַסַקְתְּא לָנָא יַת כָּל עִסְקָא הָדָא מֶה לְמֶעְבַּד לִיךְ
הֲפִתְגָם אִית לִיךְ לְמַלָּלָא עִם מַלְכָּא אוֹ עִם רַב חֵילָא וַאֲמַרַת בְּגוֹ עַמִּי אֲנָא מְסוֹבָרָא:
יד **וַיֹּאמֶר וּמֶה לַעֲשׂוֹת לָהּ וַיֹּאמֶר גֵּיחֲזִי אֲבָל בֵּן אֵין־לָהּ וְאִישָׁהּ זָקֵן:** וַאֲמַר

(11) And one day he came there, and he went into the upper chamber and lay there. **(12)** And he said to Gehazi his servant, "Call this Shunammite." And when he had called her, she stood before him. **(13)** And he said to him, "Say now to her: Behold, you have been concerned for us with all this concern; what is to be done for you? Shall we speak for you to the king, or to the captain of the host?" And she answered: "I dwell among my own people." **(14)** And he said: "What then is to be done for her?" And Gehazi replied, "In truth, she has

RASHI **רש"י**

(13) You have been concerned for us — *This concern has been for us; i.e., you took to heart our affairs.* **What is to be done for you?** — *What do you need that we should do for you?* **Among my own people** — *Among my relatives; no one harms me, and I have no need of the king or of the captain of the army.*

(יג) **חָרַדְתְּ אֵלֵינוּ.** בִּשְׁבִילֵנוּ הַחֲרָדָה הַזֹּאת לָשׂוּם אֶל לִבֵּךְ עֵסֶק שֶׁלָּנוּ: **מֶה לֵעָשׂוֹת לָךְ.** מָה אַתְּ צְרִיכָה שֶׁנַּעֲשֶׂה בִּשְׁבִילֵךְ: **בְּתוֹךְ עַמִּי.** בְּתוֹךְ קְרוֹבַי וְאֵין מַזִּיקֵנִי וְאֵינִי צְרִיכָה לַמֶּלֶךְ וְלֹא לְשַׂר הַצָּבָא:

וּמָה לְמֶעְבַּד לָהּ וַאֲמַר גֵּיחֲזִי בְּקוּשְׁטָא בַּר לֵית לָהּ וּבַעֲלָהּ סִיב: **טו וַיֹּאמֶר קָרָא־לָהּ וַיִּקְרָא לָהּ וַתַּעֲמֹד בַּפָּתַח:** וַאֲמַר קְרֵי לָהּ וּקְרָא לָהּ וְקָמַת בְּתַרְעָא:

no son, and her husband is very old." **(15)** And he said: "Call her." And when he had called her, she stood in the door.

כתובים משלי פרק ג–ד Writings Mishlei 3-4

לד אִם־לַלֵּצִים הוּא־יָלִיץ וְלַעֲנָיִים (קרי וְלַעֲנָוִים) **יִתֶּן־חֵן:** וְלִמְמִקְנֵי נִסְחוֹף וּלְעֶנְוָנֵי יִתֵּן חִסָּדָא: **לה כָּבוֹד חֲכָמִים יְנְחָלוּ וְכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן:** יְקָרָא חַכִּימֵי נַחְסְנָן וְסַכְלֵי נְקַבְּלָן צַעֲרָא: **ד א שִׁמְעוּ בָנִים מוּסַר אָב וְהַקְשִׁיבוּ לָדַעַת בִּינָה:** שְׁמַעוּ בְנַיָּא מַרְדוּתָא דְאָב וְאַצִיתוּ לְמִדַּע בִּיוְנָא: **ב כִּי לֶקַח טוֹב נָתַתִּי לָכֶם תּוֹרָתִי אַל־תַּעֲזֹבוּ:** מְטוּל דְּיוּלְפָנָא טָבָא יְהַבִית לְכוֹן וְנִימוֹסִי לָא תִשְׁבְּקוּן: **ג כִּי־בֵן הָיִיתִי לְאָבִי רַךְ וְיָחִיד לִפְנֵי אִמִּי:** מְטוּל דִּבְרָא חֲוִית לְאַבָּא מְפַנָּק וִיחִידָא קֳדָם אִמִּי:

(34) If to scorners, he [will] scorn [with] them, but if to the humble He gives favor. **(35)** The wise shall inherit honor, but fools carry away shame. **4 (1)** Hear, you children, the rebuke of a father, and heed to know understanding. **(2)** For I have given you good doctrine; do not forsake My teaching. **(3)** For I was a son to my father; tender and only one, before my mother.

RASHI **רש"י**

(34) If to scorners — *If a person joins together with scorners, in the end he will come to scorn together with them.* **But if to the humble —** *If he joins together with the humble, in the end his deeds will find favor in the eyes of people.* **(35) But fools carry away shame —** *He allots himself shame.* **(1) The rebuke of a father —** *The Holy One, blessed be He.* **(2) For I have given you —** *The prophet speaks as the emissary of the Holy One, blessed be He.* **(3) For I was a son to my father —** *If you were to say that Shlomoh hated people, because he warned against theft and illicit relations, which the body craves, therefore he stated, "For I was a son to my father ...."* **Tender and only one —** *He loved me more, and also warned me about this.*

(לד) **אִם לַלֵּצִים.** אִם אָדָם מְחַבֵּר עַצְמוֹ לְלֵצִים סוֹף שֶׁהוּא יָלִיץ עִמָּהֶם: **וְלַעֲנָוִים.** אִם לָעֲנָוִים מִתְחַבֵּר סוֹף שֶׁיִּתְּנוּ מַעֲשָׂיו חֵן בְּעֵינֵי הַבְּרִיּוֹת: (לה) **וּכְסִילִים מֵרִים קָלוֹן.** מַפְרִישׁ קָלוֹן לְחֶלְקוֹ: (א) **מוּסַר אָב.** הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (ב) **נָתַתִּי.** הַנָּבִיא מְדַבֵּר בִּשְׁלִיחוּתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא: (ג) **כִּי בֵן הָיִיתִי לְאָבִי.** וְאִם תֹּאמַר שְׁלֹמֹה הָיָה שׂוֹנֵא הַבְּרִיּוֹת שֶׁהִזְהִיר עַל הַגָּזֶל וַעֲרָיוֹת שֶׁגּוּפוֹ שֶׁל אָדָם מִתְאַוֶּה לָהֶם לְכָךְ אָמַר כִּי בֵן הָיִיתִי לְאָבִי כוּ': **רַךְ וְיָחִיד וְגוֹ'.** שֶׁהָיָה אוֹהֵב אוֹתִי יוֹתֵר וְהִזְהִירַנִי גַּם כֵּן עַל זֶה:

Mishnah *Yevamot, chapter 4* משנה יבמות פרק ד

א הַחוֹלֵץ לְיִבְמְתּוֹ, וְנִמְצֵאת מְעֻבֶּרֶת וְיָלְדָה, בְּזְמַן שֶׁהַוָּלָד שֶׁל קַיָּמָא, הוּא מֻתָּר בִּקְרוֹבוֹתֶיהָ, וְהִיא מֻתֶּרֶת בִּקְרוֹבָיו, וְלֹא פְסָלָהּ מִן הַכְּהֻנָּה. אֵין הַוָּלָד שֶׁל קַיָּמָא, הוּא אָסוּר בִּקְרוֹבוֹתֶיהָ, וְהִיא אֲסוּרָה בִקְרוֹבָיו, וּפְסָלָהּ מִן הַכְּהֻנָּה: **ב** הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ וְנִמְצֵאת מְעֻבֶּרֶת וְיָלְדָה, בְּזְמַן שֶׁהַוָּלָד שֶׁל קַיָּמָא, יוֹצִיא וְחַיָּבִין בַּקָּרְבָּן. וְאִם אֵין הַוָּלָד שֶׁל קַיָּמָא, יְקַיֵּם. סָפֵק בֶּן תִּשְׁעָה לָרִאשׁוֹן, סָפֵק בֶּן שִׁבְעָה לָאַחֲרוֹן, יוֹצִיא וְהַוָּלָד כָּשֵׁר, וְחַיָּבִין בְּאָשָׁם תָּלוּי: **ג** שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁנָּפְלוּ לָהּ נְכָסִים, מוֹדִים בֵּית שַׁמַּאי וּבֵית הִלֵּל, שֶׁמּוֹכֶרֶת, וְנוֹתֶנֶת,

(1) If a levir participated in *halitzah* [the procedure of refusing to perform levirate marriage] with his deceased brother's wife [whose husband died without issue] and she was subsequently found to be pregnant, and she gave birth, to a child who is viable [i.e., lived for at least thirty days, even if the child died soon after], he is permitted to marry her relatives and she is permitted to marry his relatives [since a viable child was born, the *halitzah* was never required and is in effect void], and he does not render her unfit for the priesthood [she, unlike any other *halutzah*, may marry a priest]; but wherever the child is not viable [i.e., if the child died before thirty days], the levir is forbidden to marry her relatives and she is forbidden to marry his relatives, and he renders her unfit to marry a priest. (2) If a levir [performed *yibum* and] married his deceased brother's wife [whose husband died without issue] and she is found to have been pregnant [prior to the levirate marriage], and she gave birth: wherever the child is viable, [since the levirate marriage may not take place if the deceased brother has had any issue] he must divorce her, and both are under the obligation of bringing an offering [a sin-offering for their unwitting transgression in contracting a forbidden marriage (marrying one's brother's wife) where the precept of the levirate marriage did not apply]; but if the child is not viable, he may retain her. If it is doubtful whether it is a full 9 month term child of the first [husband] or of 7 months and of the second [husband], she must be divorced, and the child is legitimate [since in either case he has been born from a lawful union: if he is a full 9 month term child — he is the legitimate offspring of the deceased brother; and if he is a child of a seven-month pregnancy — he is from the surviving brother, and since the deceased had died without issue, the marriage between the widow and the surviving brother was accordingly lawful], but they are obligated to bring an *asham talui* [the offering prescribed for doubtful trespass]. (3) If a *shomeret yavam*, [i.e., the widow of a deceased brother during the period intervening between the death of her husband and the *halitzah* or marriage with the levir] came into possession of property [bequeathed to her by her father], the School of Shammai and the School of Hillel [both] agree that she may sell it or give it away, and that her act is legally valid. If she died, what shall be

רבנו עובדיה מברטנורא

א החולץ ליבמתו. הוא מותר בקרובותיה. דלאו חליצה היא, דהא לא בעיא חליצה. וקרובות וקרובים דמתניתין היינו הנך דנאסרות על האיש מחמת אשתו וקרובים הנאסרים על אשה מחמת בעלה: **אם אין הולד של קיימא.** שהוא נפל: **ב וחייבין בקרבן.** שבעל אשת אח שלא במקום מצוה. והולד כשר ממה נפשך: **וחייבין אשם תלוי.** שכל דבר שחייבין על זדונו כרת ועל שגגתו חטאת, חייבין על לא הודע שלו אשם תלוי: **ג שומרת יבם.** שהיא ממתנת ומצפה ליבם: **שנפלו לה נכסים.** מבית אביה: **מה יעשו בכתובתה.** מנה ומאתים ותוספת ונדוניא שהכניסה

וְקָנִים. מֵתָה, מַה יַּעֲשׂוּ בִכְתֻבָּתָהּ, וּבִנְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצְאִין עִמָּהּ, בֵּית שַׁמַּאי אוֹמְרִים, יַחֲלוֹקוּ יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל עִם יוֹרְשֵׁי הָאָב וּבֵית הִלֵּל אוֹמְרִים, נְכָסִים בְּחֶזְקָתָן, כְּתֻבָּה בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הַבַּעַל, נְכָסִים הַנִּכְנָסִים וְיוֹצְאִים עִמָּהּ בְּחֶזְקַת יוֹרְשֵׁי הָאָב: ד כְּנָסָהּ הֲרֵי הִיא כְאִשְׁתּוֹ לְכָל דָּבָר, וּבִלְבַד שֶׁתְּהֵא כְתֻבָּתָהּ עַל נִכְסֵי בַּעְלָהּ הָרִאשׁוֹן: ה מִצְוָה בַּגָּדוֹל לְיַבֵּם. לֹא רָצָה, מְהַלְּכִין עַל כָּל הָאַחִין. לֹא רָצוּ, חוֹזְרִין אֵצֶל גָּדוֹל וְאוֹמְרִים לוֹ, עָלֶיךָ מִצְוָה, אוֹ חֲלוֹץ אוֹ יַבֵּם: ו תָּלָה בַקָּטָן עַד שֶׁיִּגְדַּיל אוֹ בַגָּדוֹל עַד שֶׁיָּבוֹא מִמְּדִינַת הַיָּם, אוֹ בַחֵרֵשׁ, אוֹ בַשּׁוֹטֶה, אֵין שׁוֹמְעִין לוֹ, אֶלָּא אוֹמְרִים

done with [the monies stipulated in] her *ketubah* and with property that comes in [to the marriage] and goes out with her [after marriage i.e., her *melog* property, e.g., personal clothing etc.]? The School of Shammai say: The heirs of her husband [who is heir to his wife. "Husband" in this context means the levir] are to share it with the heirs of her father [the Gemara explains that this refers to the *melog* property only. In respect to the *ketubah*, the School of Shammai agree with the School of Hillel. Since there is a doubt whether a levirate bond with the levir before the actual marriage constitutes a relationship as that of an actual marriage, and therefore, the right of heirship between her husband's heirs and her own, cannot be definitely determined; the property must, therefore, be equally divided between them]; and the School of Hillel say: The property is to remain with those in whose possession it is, [hence] the *ketubah* is to remain in the possession of the heirs of the husband while the property which comes and goes out with her [her *melog* property] remains in the possession of the heirs of her father. **(4)** Where he married her [the *shomeret yavam*], she is deemed to be his wife in every respect, except that her *ketubah* remains a charge against her first husband's estate. **(5)** The duty of the levirate marriage is incumbent upon the eldest [of the surviving brothers]. If he declines, all the other brothers are approached in turn [in the descending order of age]. If they all decline, the eldest is again approached and he is told, "The duty is incumbent upon you; either submit to *halitzah* [if you refuse to marry her] or perform the levirate marriage." **(6)** If he [the eldest brother present] wished to suspend action until a minor [brother] becomes of age [i.e., he says let's wait until my younger brother grows up and if he refuses to marry her, then I will decide], or until the eldest [brother] returns from overseas or [until a brother who was] deaf [*heresh,* in Rabbinic literature usually signifies one who is deaf from birth. Hence a deaf-mute] or an imbecile [should recover], he is not to be listened to, but is told, "The duty is incumbent upon you; either submit to *halitzah* or perform the

רבנו עובדיה מברטנורא

לו וקבל עליו אחריות: **ובנכסים הנכנסים ויוצאים.** נכסי מלוג. שכשהיא נכנסת נכנסת עמה וכשיוצאת מבעלה יוצאין עמה: **בית שמאי אומרים יחלוקו יורשי הבעל עם יורשי האב.** דספק נשואה היא וזוכה היבם בחצי ירושתה מספק, שהבעל יורש את אשתו, וזה שספק נשואה היא אצלו זוכה בפלגא: **נכסים בחזקתן.** נכסי צאן ברזל, בחזקתן. ולא פירשו בית הלל אי בחזקת יורשי האשה שהיו הנכסים שלה, אי בחזקת יורשי הבעל שאחריותם עליו. ולענין דינא יחלוקו אפילו לדברי בית הלל: **ד כאשתו לכל דבר.** שמגרשה בגט ולא בעיא חליצה, ומחזירה כשירצה ולא מיתסרא עליה: **על נכסי בעלה הראשון.** שיהיו קרקעות של בעלה הראשון אחראין וערבאין על כתובתה. ואי לית לה כתובה מבעלה הראשון כותב לה היבם כתובה על נכסיו, והיא מנה בלבד: **ה מצוה בגדול ליבם.** כדילפינן מוהיה הבכור: **ו ובגדול.** שהיה גדול האחים במדינת הים, ותלה גדול האחין שלפנינו בו לומר המתינו לו, שהוא גדול

לוֹ, עָלֶיךָ מִצְוָה, אוֹ חֲלוֹץ אוֹ יַבֵּם: ז הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ, הֲרֵי הוּא כְּאֶחָד מִן הָאַחִין לַנַּחֲלָה. וְאִם יֵשׁ שָׁם אָב נְכָסִים שֶׁל אָב. הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ, וְכָה בַּנְּכָסִים שֶׁל אָחִיו. רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, בֵּין כָּךְ וּבֵין כָּךְ אִם יֵשׁ שָׁם אָב, נְכָסִים שֶׁל אָב. הַחוֹלֵץ לִיבְמָתוֹ, הוּא אָסוּר בְּקְרוֹבוֹתֶיהָ, וְהִיא אֲסוּרָה בְקְרוֹבָיו. הוּא אָסוּר בְּאִמָּהּ, וּבְאֵם אִמָּהּ, וּבְאֵם אָבִיהָ, וּבְבִתָּהּ, וּבְבַת בִּתָּהּ, וּבְבַת בְּנָהּ, וּבַאֲחוֹתָהּ בְּזְמַן שֶׁהִיא קַיֶּמֶת. וְהָאַחִין מֻתָּרִין. וְהִיא אֲסוּרָה בְּאָבִיו, וּבַאֲבִי אָבִיו (וּבַאֲבִי אִמּוֹ), וּבִבְנוֹ, וּבְבֶן בְּנוֹ, בְּאָחִיו, וּבְבֶן אָחִיו. מֻתָּר אָדָם בִּקְרוֹבַת צָרַת חֲלוּצָתוֹ, וְאָסוּר בְּצָרַת קְרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ:

levirate marriage." (7) If a levir participated in *halitzah* [with his deceased brother's wife], he is regarded as one of the other brothers in respect to inheritance [of the estate of the deceased brother, i.e., he is not penalized in any way for his refusal to marry his *yavamah*]. If, however, the father [of the deceased brother] is alive, the estate belongs to the father [a father takes precedence over a brother in respect to inheritance]. He who marries his deceased brother's wife gains full possession of his [deceased] brother's estate [even if he later divorces her, after fulfilling his duty with her]. Rabbi Yehudah says: In either case [whether the levir married or submitted to *halitzah* from his sister-in-law], if the father [of the deceased brother] is alive, the estate belongs to the father [the law does not follow Rabbi Yehudah]. If a levir participated in *halitzah* with his deceased brother's wife he is forbidden to marry her relatives, and she is forbidden to marry his relatives [all relatives that are Biblically forbidden to husband and wife respectively are Rabbinically forbidden to levir and *halutzah* respectively]; he is forbidden to marry her mother, her mother's mother and her father's mother, her daughter, her daughter's daughter and her son's daughter; and also her sister [in a case] where she [the *halutzah*] is alive. The other brothers, however, are permitted [to marry the aforementioned relatives of the *halutzah*]. She [the *halutzah*] is forbidden to marry his father, his father's father, and his mother's father, his son and his son's son; his brother and his brother's son. A man is permitted to marry the relatives of the rival wife of his *halutzah* [i.e., Reuvein died and left two widows, Sarah and Rivkah: Shimon, the brother of the deceased, participated in *halitzah* with Sarah: Rivkah, the rival of Sarah, is free from any bond and does not require *halitzah,* and therefore, Shimon is permitted to marry her relatives, since they are not the relatives of his *halutzah*] but [Shimon] is forbidden to marry the rival wife of a relative of his *halutzah* [e.g., Shimon, in this case, performed *halitzah* with Sarah; Rivkah, her sister (the relative in this case) married a husband who had an additional wife Leah who died; just as Shimon is prohibited to Rivkah since she is a relative of his *halutzah*, so too, is he forbidden to her rival Leah. The reason is because when a woman performs the *halitzah* ceremony she is likely to bring along her sister for support; however people present, may confuse the two women and say that it was Rivkah who is the *halutzah*, and if he were permitted to marry her

רבנו עובדיה מברטנורא

ממני: **[ובחרש ובשוטה.** עד שיבריאו. אין שומעין לן]: **עליך מצוה.** אף על פי שאחיך שבמדינת הים הוא גדול ממך, כיון שאתה גדול האחין שלפנינו עליך מצוה, דשהויי מצוה לא משהינן: **ז הרי הוא כאחד מן האחין.** ולא הפסיד חלקו בשביל שחלץ. דסלקא דעתך אמינא לקנסיה הואיל והפסידה מיבום שפסלה על האחים: **זכה בנכסי אחיו.** ואפילו גרשה למחר, דיקום על שם אחיו אמר רחמנא, והרי קם: **נכסים של אב.** דכתיב והיה הבכור, מה בכור אין לו בחיי האב, אף יבם אין לו בחיי האב. ואין כן הלכה, אלא הכונס את יבמתו זכה בנכסי אחיו ואפילו במקום אב: **אסור בקרובותיה.** כאילו היא אשתו, וכל קרובות הנאסרות מחמת אשה גמורה אסורות מדרבנן בחלוצה: **בזמן שהיא קיימת.** דאחותה קאי ולא אשאר עריות: **מותר אדם בקרובת צרת חלוצתו.** ולא אמרינן צרה כחלוצה

ח חַלוּץ לִיבְמָתוֹ, וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ, וָמֵת, חוֹלָצֶת וְלֹא מִתְיַבֶּמֶת. וְכֵן הַמְגֹרָשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ, וְנָשָׂא אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ, וָמֵת, הֲרֵי זוֹ פְּטוּרָה מִן הַחֲלִיצָה וּמִן הַיִּבּוּם: ט שׁוֹמֶרֶת יָבָם שֶׁקִּדֵּשׁ אָחִיו אֶת אֲחוֹתָהּ, מְשׁוּם רַבִּי יְהוּדָה (בֶּן בְּתֵירָא) אָמְרוּ, אוֹמְרִים לוֹ, הַמְתֵּן עַד שֶׁיַּעֲשֶׂה אֲחִיךָ הַגָּדוֹל מַעֲשֶׂה. חָלַץ לָהּ אָחִיו, אוֹ כְנָסָהּ, יְכִנּוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ. מֵתָה הַיְבָמָה, יְכִנּוֹס אֶת אִשְׁתּוֹ. מֵת יָבָם, יוֹצִיא אֶת אִשְׁתּוֹ בְּגֵט, וְאֵשֶׁת אָחִיו בַּחֲלִיצָה:

rival, people will erroneously say that one may marry the rival of his *halutzah*]. (8) Where he [Shimon] participated in a *halitzah* with his deceased brother's [Reuvein's] wife [Sarah], and his brother [Levi] married her [Sarah's] sister [Rivkah] and [Levi, then] died [without issue], the widow [Rivkah, being the sister of (Sarah) a *halutzah*] must perform *halitzah* and may not be taken in levirate marriage [the sister of a *halutzah* is permitted by Torah law (and therefore now requires *halitzah* from Shimon,) but Rabbinically forbidden]. Similarly, where a man [Reuvein] divorced his wife [Sarah] and his brother [Shimon] married her sister [Rivkah] and [Shimon] died [without issue] the widow [Rivkah] is exempt from *halitzah* as well as from the levirate marriage [from Reuvein. The sister of a divorced wife is forbidden by Torah law to the divorced husband and therefore there is no further requirements]. (9) If a brother of the levir had betrothed the sister of the widow who was awaiting the levir's decision, he is told, so it has been stated in the name of Rabbi Yehudah ben Beteira, "Wait [with the consummation of the marriage] until your elder brother has acted" [i.e., until he has either contracted the levirate marriage or submitted to *halitzah*. Before such action the sister of the widow is forbidden to him, as to all the other brothers, because if the elder brother goes overseas, he is a potential levir and his betrothed is, therefore, a sister of his *zekukah*]. If his brother has participated with the widow in the *halitzah* or contracted with her the levirate marriage [thereby nullifying her levirate bonds], he may [then] marry his [betrothed] wife. [So too,] if the sister-in-law died [before the levirate marriage, or submitted to *halitzah*,] he may also marry his [betrothed] wife. But if the levir died, [and he is the only surviving brother and, consequently, the only one to whom the widow is subject,] he must release his [betrothed] wife by a letter of divorce and his brother's wife by *halitzah* [being the sister of his now divorced wife, she is not permitted to

רבנו עובדיה מברטנורא

שיהא אסור באחות צרת חלוצתו כמו שהוא אסור באחות חלוצתו: **ואסור בצרת קרובת חלוצתו.** ראובן חלץ ללאה, ורחל נשואה לנכרי ולה צרה, ומת הנכרי, אסורה אותה צרה לראובן. וטעמא הוי, שבזמן שלאה חולצת מוליכה רחל אחותה עמה לב"ד, וכולי עלמא לא ידעי להי מינייהו חליץ, ואיכא דסברי דלרחל חליץ, וכי נסיב צרת רחל דהיינו צרת קרובת חלוצתו אמרי צרת חלוצתו נסיב, דאינהו סברי שרחל וצרתה נשי אחיו היו, שהרי חלץ לרחל. אבל אין היבמה מוליכה צרתה עמה בזמן שחולצת, הלכך כי נסיב אחות הצרה לא אמרי אחות חלוצה נסיב: **ח וכן המגרש את אשתו וכו'.** בגמרא פריך, וכן סלקא דעתך. אלא אימא אבל המגרש את אשתו וכו', שאחות גרושה מדברי תורה ולכך פטורה מן החליצה ומן היבום, ואחות חלוצה מדברי סופרים ולכך חולצת ולא מתיבמת: **ט שומרת יבם.** ממתנת ליבם: **שקידש.** אחד מן האחים את אחותה אחר שנפלה זו לפניהן והוזקקה לכולן: **המתן.** מלכנוס, דקא פגעת באחות זקוקה: **עד שיעשה אחיך מעשה.** שיכנוס אחיך את היבמה או יחלוץ לה ויעקור את זיקתה מעליך: **מתה היבמה יכנוס את אשתו.** דאפילו כנסה ומתה מותר באחותה: **מת יבם.** ולא נותר אח אלא זה שקידש את אחותה: **יוציא את אשתו בגט ואת אשת אחיו בחליצה.** אבל יבומי לא, משום דאחות גרושתו היא. ובגמרא

י הַיְבָמָה לֹא תַחֲלוֹץ, וְלֹא תִתְיַבֵּם, עַד שֶׁיֵּשׁ לָהּ שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. וְכֵן כָּל שְׁאָר הַנָּשִׁים לֹא יִתְאָרְסוּ, וְלֹא יִנָּשְׂאוּ, עַד שֶׁיִּהְיוּ לָהֶן שְׁלֹשָׁה חֳדָשִׁים. אֶחָד בְּתוּלוֹת וְאֶחָד בְּעוּלוֹת, אֶחָד גְּרוּשׁוֹת וְאֶחָד אַלְמָנוֹת, אֶחָד נְשׂוּאוֹת וְאֶחָד אֲרוּסוֹת רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר, הַנְּשׂוּאוֹת יִתְאָרְסוּ, וְהָאֲרוּסוֹת יִנָּשְׂאוּ, חוּץ מִן הָאֲרוּסוֹת שֶׁבִּיהוּדָה, מִפְּנֵי שֶׁלִּבּוֹ גַס בָּהּ. רַבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר, כָּל הַנָּשִׁים יִתְאָרְסוּ, חוּץ מִן הָאַלְמָנָה, מִפְּנֵי הָאֵבוּל: **יא** אַרְבָּעָה אַחִין נְשׂוּאִין אַרְבַּע נָשִׁים, וָמֵתוּ, אִם רָצָה הַגָּדוֹל שֶׁבָּהֶם לְיַבֵּם אֶת כֻּלָּן, הָרְשׁוּת בְּיָדוֹ. מִי שֶׁהָיָה נָשׂוּי לִשְׁתֵּי נָשִׁים, וָמֵת, בִּיאָתָהּ אוֹ חֲלִיצָתָהּ שֶׁל אַחַת מֵהֶן פּוֹטֶרֶת צָרָתָהּ. הָיְתָה אַחַת כְּשֵׁרָה, וְאַחַת פְּסוּלָה, אִם הָיָה

contract with him the levirate marriage]. (10) The deceased brother's wife [whose husband died without issue, and who became subject to the levirate obligations] shall neither perform the *halitzah* nor contract levirate marriage before three months have passed [from the date of her husband's death, because if she became pregnant before then, we would not know if the child born is the result of a full term pregnancy from her deceased husband, or a seventh-month pregnancy from her present husband]. So too, all other women should not become betrothed or marry before three months have passed. Whether they were virgins or non-virgins, whether they are divorcees or are widows, whether they were married or were betrothed [they may not take new husbands before three months]. Rabbi Yehudah said: Those who were married may be betrothed and those who were betrothed may marry [immediately], with the exception of the betrothed women in Judah, because there the bridegroom was too intimate [and cohabitation might take place] with his bride (see Ketubot 12a). Rabbi Yosi said: All [married] women [whose husbands have died] may be betrothed [immediately], except for the widow [who must allow a period of thirty days to pass] owing to her mourning [period, which terminates on the thirtieth day]. (11) Where four brothers who were married to four women, died, the eldest [surviving brother (there were additional brothers as well)] may, if he desires, contract levirate marriage with all of them. Where a man who was married to two women, died, cohabitation or *halitzah* with one of them exempts her rival wife. If one of these, however, was eligible [to marry a priest] and the other ineligible [to marry a priest — (see Leviticus 21:7)], then if he

רבנו עובדיה מברטנורא

פסיק הלכה כרבי יהודה בן בתירא: **י לא תחלוץ וכו'.** מפרש בגמרא טעמא, דכתיב (דברים כה) אם לא יחפוץ האיש לקחת את יבמתו ועלתה יבמתו וגו', הא אם יחפוץ ייבם, כל העולה ליבום עולה לחליצה וכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה: **בתולות.** גזרינן אטו בעולות. וארוסות אטו נשואות. וכן הלכה. והנך שלשה חדשים הם תשעים יום חוץ מיום שמת בו בעלה או שנתגרשה בו וחוץ מיום שנתארסה בו: **הנשואות יתארסו.** דטעמא דאסורה כדי להבחין בין זרע ראשון לזרע שני, שלא תלד בן, ספק בן תשעה לראשון ספק בן שבעה לאחרון, ובארוסות ליכא למימר הכי: **והארוסות ינשאו.** דהא לא איעבור מראשון: **חוץ מן הארוסות שביהודה.** שהיו מיחדין את הכלה ואת החתן ביהודה קודם כניסתן לחופה כדי שיהיה רגיל ומשחק עמה ולא יהיו בושים זה מזה בבעילת מצוה, לכך חיישינן שמא בעל: **כל הנשים יתארסו.** משום דרבי יהודה לא מפליג בין אלמנה לגרושה ומתיר לאלמנה ליארס אפילו תוך שלשים יום של ימי אבלה, אתא רבי יוסי לאפלוגי עליה בהא, ואסר לאלמנה ליארס תוך שלשים של ימי אבלה: **יא ארבעה אחים וכו'.** הוא הדין אפילו נשי טובא נמי, אם אפשר בסיפוקייהו הרשות בידו לכנוס את כולן. והאי דנקט ארבע, עצה טובה קמשמע לן, ארבע אין טפי לא, כי היכי דנמטייהו עונה בחודש: **ביאתה או חליצתה של אחת מהן פוטרת צרתה.** ולא מיבם לתרוייהו, דכתיב (דברים כה) אשר לא יבנה את בית אחיו, בית אחד הוא בונה ואינו בונה שני בתים. ולא חליץ לתרוייהו, שכל שאינו עולה ליבום אינו עולה לחליצה, והואיל ותרוייהו כי הדדי לא

חוֹלֵץ, חוֹלֵץ לִפְסוּלָה. וְאִם הָיָה מְיַבֵּם, מְיַבֵּם לְכְשֶׁרָה:
יב הַמַּחֲזִיר גְּרוּשָׁתוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא חֲלוּצָתוֹ, וְהַנּוֹשֵׂא קְרוֹבַת חֲלוּצָתוֹ, יוֹצִיא, וְהַוָּלָד מַמְזֵר, דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים, אֵין הַוָּלָד מַמְזֵר. וּמוֹדִים בְּנוֹשֵׂא קְרוֹבַת גְּרוּשָׁתוֹ, שֶׁהַוָּלָד מַמְזֵר: **יג** אֵיזֶהוּ מַמְזֵר, כָּל שְׁאֵר בָּשָׂר שֶׁהוּא בִּלֹא יָבוֹא דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא. שִׁמְעוֹן הַתֵּימָנִי אוֹמֵר, כָּל שֶׁחַיָּבִין עָלָיו כָּרֵת בִּידֵי שָׁמַיִם. וְהֲלָכָה כִּדְבָרָיו. רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר, כָּל שֶׁחַיָּבִים עָלָיו מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי, מָצָאתִי מְגִלַּת יֻחָסִין בִּירוּשָׁלַיִם וְכָתוּב בָּהּ, אִישׁ פְּלוֹנִי מַמְזֵר מֵאֵשֶׁת אִישׁ לְקַיֵּם דִּבְרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ. אִשְׁתּוֹ שָׁמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. גֵּרְשָׁהּ וָמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. נִשֵּׂאת לְאַחֵר וָמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. יְבִמְתּוֹ שָׁמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. חָלַץ לָהּ וָמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ. [נִשֵּׂאת לְאַחֵר וָמֵתָה, מֻתָּר בַּאֲחוֹתָהּ]:

[the levir] submits to *halitzah* it must be from her who is ineligible [so that the *halitzah* shall not disqualify the eligible widow from marrying a priest], but if he contracts levirate marriage, it may be even with the one who is eligible. **(12)** A man who remarried his divorced wife [after she had been betrothed to another man], or married his *halutzah*, or married the relative of his *halutzah* must divorce her, and the child [the offspring of any such union] is a *mamzer*; this is the opinion of Rabbi Akiva. But the Sages said: The child is not a *mamzer*. They agree, however, that where a man married the relative of his divorcee, the child [the offspring of any such union] is a *mamzer*. **(13)** Who is deemed to be a *mamzer* (see Deuteronomy 23:2)? [The offspring of a union with] any blood relative with whom cohabitation is forbidden [under the penalty of flogging (incurred for the infringement of a negative precept)]; this is the ruling of Rabbi Akiva. Shimon HaTimni said: [The offspring of any forbidden union] the penalty for which is *karet* at the hands of heaven; and the *halachah* is in agreement with his view. And Rabbi Yehoshua said, [The offspring of any forbidden union], the penalty for which is death at the hands of the Court. Rabbi Shimon ben Azzai said I found a scroll of genealogical records in Jerusalem, and therein was written, So-and-so is a *mamzer* [having been born] from [a forbidden union with] a married woman [such a union is punishable by death at the hands of the Court], which confirms the view of Rabbi Yehoshua. If a man's wife died, he is permitted to marry her sister. If he divorced her and then she died, he is permitted to marry her sister. If she was [after her divorce] married to another man and died, he is permitted to marry her sister. If a man's sister-in-law [the widow of his brother who died without issue] died, he may marry her sister. If he submitted to her *halitzah* and then she died, he is permitted to marry her sister. If she was married [after the *halitzah*] to another man and then died, he is permitted to marry her sister.

רבנו עובדיה מברטנורא

סלקי ליבום כדאמרינן בית אחד הוא בונה, הכי נמי לא סלקי לחליצה: **חולץ לפסולה.** ולא יפסול את הכשרה לכהונה, שהחלוצה פסולה לכהונה, ולא ישפוך אדם מי בורו ואחרים צריכין להן: **יב המחזיר גרושתו.** משנישאת: **והנושא חלוצתו.** דקיימא עליה בלאו דלא יבנה, כיון שלא בנה שוב לא יבנה: **והנושא קרובת חלוצתו.** דקסבר ר' עקיבא דחלוצתו כאשתו, שהכתוב קראה ביתו, דכתיב (שם) בית חלוץ הנעל. וקסבר נמי ר' עקיבא יש ממזר מחייבי לאוין. ואינה הלכה: **קרובת גרושתו.** דגרושתו כאשתו. ואמה ואחותה חייבי כריתות נינהו: **יג כל שאר בשר שהוא בלא יבא.** כל קורבה שהיא בלאו, ואפילו אין בה כרת: **כל שחיבין עליו כרת.** אבל לא חייבי לאוין. וכן הלכה, שכל שאיסורו אסור כרת הולד ממזר, חוץ מן הנדה. אבל מחייבי לאוין אין הולד ממזר:

Gemara *Yevamot 39b* **גמרא** יבמות דף לט:

תְּנַן הָתָם מִצְוַת יִבּוּם קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת חֲלִיצָה בָּרִאשׁוֹנָה שֶׁהָיוּ מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה עַכְשָׁיו שֶׁאֵין מִתְכַּוְּנִין לְשֵׁם מִצְוָה אָמְרוּ מִצְוַת חֲלִיצָה קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת יִבּוּם. אָמַר רָמִי בַּר חָמָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק חָזְרוּ לוֹמַר מִצְוַת יִבּוּם קוֹדֶמֶת לְמִצְוַת חֲלִיצָה. אָמַר לֵיהּ רַב נַחְמָן בַּר יִצְחָק אַכְּשׁוּר דְּרִי. מַעְיקָרָא סַבְרִי לָהּ כְּאַבָּא שָׁאוּל וְלִבְסוֹף סַבְרִי לָהּ כְּרַבָּנָן דְּתַנְיָא אַבָּא שָׁאוּל אוֹמֵר הַכּוֹנֵס אֶת יְבִמְתּוֹ לְשֵׁם נוֹי וּלְשֵׁם אִישׁוּת וּלְשֵׁם דָּבָר אַחֵר כְּאִלּוּ פּוֹגֵעַ בְּעֶרְוָה וְקָרוֹב אֲנִי בְּעֵינַי לְהְיוֹת הַוָּלָד מַמְזֵר וַחֲכָמִים אוֹמְרִים יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ מִכָּל מָקוֹם מִאן תְּנָא לְהָא דְּתָנוּ רַבָּנָן יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ מִצְוָה שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיְתָה עָלָיו בְּכְלַל הַתֵּר נֶאֱסְרָה וְחָזְרָה וְהֻתְּרָה יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהַתִּירָהּ הָרִאשׁוֹן תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ מִצְוָה. מַאן תְּנָא אָמַר רַבִּי יִצְחָק בַּר אַבְדִּימִי אַבָּא שָׁאוּל הִיא וְהָכִי קָאָמַר יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ מִצְוָה שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיְתָה עָלָיו בְּכְלַל הַתֵּר רָצָה לְשֵׁם נוֹי כּוֹנְסָהּ רָצָה לְשֵׁם אִישׁוּת כּוֹנְסָהּ נֶאֱסְרָה חָזְרָה וְהֻתְּרָה יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהַתִּירָהּ הָרִאשׁוֹן תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָה יָבֹא עָלֶיהָ לְמִצְוָה. רָבָא אָמַר אֲפִילּוּ תֵּימָא רַבָּנָן וְהָכִי קָאָמַר

The obligation of *yibum* was preferable to the obligation of *halitzah*. [...] At first, when the object was the fulfillment of the commandment, the precept of *yibum* was preferable to that of *halitzah*; now, however, when the object is not the fulfillment of the commandment, the obligation of *halitzah*, it was laid down, is preferable to that of *yibum*. Rami bar Hama said in the name of Rabbi Yitzhak, It was reenacted that the obligation of *yibum* is preferable to that of *halitzah*. Rav Nahman bar Yitzhak said to him, Have the generations improved in their morals? At first they held the opinion of Abba Shaul, and they finally adopted that of the Rabbis. For it was taught: Abba Shaul said, If a levir marries his sister-in-law on account of her beauty, or in order to gratify his sexual desires or with any other ulterior motive, it is as if he has infringed the law of incest; and I am even inclined to think that the child [of such a union] is a *mamzer*. But the Sages said, "Her husband's brother must be intimate with her" (Deuteronomy 25:5) — whatever the motive, it makes no difference. Who is the Tanna of the following statement which our Rabbis taught: "Her husband's brother must be intimate with her" is a commandment; for originally [before his brother married her] she was permitted to him; then she was forbidden to him [when his brother married her], and then again permitted [when his brother died childless]; consequently, it might have been assumed that she reverts to her original status of permissibility; hence it was specifically stated, "Her husband's brother must be intimate with her," it is an obligation. Who, now, is the Tanna? Rabbi Yitzhak bar Avdimi replied, It is [the statement of] Abba Shaul, and it is this that he meant: "Her husband's brother must be intimate with her," is a commandment; for originally [before his brother married her] she was permitted to him; he could have married her, if he wished, on account of her beauty and he could have married her, if he wished, in order to satisfy his sexual desires; then she was forbidden to him, and again permitted; consequently, it might have been assumed that she reverts to her original status of permissibility, hence it was specifically stated, "Her husband's brother must be intimate with her," only with the intention of performing the commandment [i.e., the fulfillment of the Biblical text]. Rava said, You may even say [that the authorship of the above teaching is that of] the Rabbis, and it is this that was meant: "Her husband's brother must be intimate with her"

יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ מִצְוָה שֶׁבַּתְּחִלָּה הָיְתָה בְּכְלַל הַתֵּר רָצָה כּוֹנְסָהּ רָצָה אֵינוֹ כּוֹנְסָהּ נֶאֱסְרָה חָזְרָה וְהֻתְּרָה יָכוֹל תַּחֲזוֹר לְהַתֵּירָהּ הָרִאשׁוֹן רָצָה כּוֹנְסָהּ רָצָה אֵינוֹ כּוֹנְסָהּ רָצָה אֵינוֹ כּוֹנְסָהּ הָא אֲגִידָא בֵּיהּ בְּכִדֵי תִּפּוֹק אֶלָּא אֵימָא רָצָה כּוֹנְסָהּ רָצָה חוֹלֵץ לָהּ תַּלְמוּד לוֹמַר יְבָמָהּ יָבֹא עָלֶיהָ מִצְוָה:

is a commandment; for originally [before his brother married her] she was permitted; he could have married her if he wished and if he preferred, he could have abstained from marrying her; then she was forbidden to him and then again permitted; consequently, it might have been assumed that she was to revert to her original status of permissibility, so that, if he wished, he might marry her and if he preferred, he could abstain from marrying her. [You say,] If he preferred, he could abstain from marrying her? Surely she is tied to him [by the levirate bond]; can she be set free by no act whatever! — Say rather, [It might have been assumed that] if he wished he might marry her, and if he preferred, he might submit to *halitzah*; therefore it was specifically stated, "Her husband's brother must be intimate with her," it is a commandment [the intention of fulfilling the commandment is not especially essential. The duty of *yibum* is far more important than that of *halitzah*, which is only a substitute, to be employed as a last resort].

זוהר וירא דף ק"ו ע"ב

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח (איוב כח) כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. כַּמָּה אִית לוֹן לִבְנֵי נָשָׁא לְאִסְתַּכְּלָא בְּעוֹבָדוֹי דְּקֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וּלְאִשְׁתַּדְּלָא בְּאוֹרַיְיתָא יְמָמָא וְלֵילֵי דְּכָל מָאן דְּאִשְׁתַּדַּל בְּאוֹרַיְיתָא קֻדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא אִשְׁתְּבַח בֵּיהּ לְעֵילָא וְאִשְׁתְּבַח בֵּיהּ לְתַתָּא. בְּגִין דְּאוֹרַיְיתָא אִילָנָא דְחַיֵּי אִיהִי לְכָל אִינּוּן דְּעַסְקִין בָּהּ לְמֵיהַב לוֹ חַיִּין בְּעָלְמָא דֵּין וּלְמֵיהַב לוֹן חַיִּין בְּעָלְמָא דְאָתֵי. תָּא חֲזֵי כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא וּלְסַפְּקָא לוֹן מִכָּל מַה דְּאִצְטְרִיכוּ. בְּגִין דְּאִיהוּ אַשְׁגַּח בֵּיהּ תָּדִיר דִּכְתִיב (דברים יא) תָּמִיד עֵינֵי יְיָ אֱלוֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. בְּגִין דְּאָרֶץ דָּא מַה כְתִיב בָּהּ מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ וּלְבָתַר אִיהִי יָהֲבַת מְזוֹנָא וְטַרְפָּא לְכָל אִינּוּן חִיוָן בָּרָא דִּכְתִיב (משלי לא) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וְעַל דָּא כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה לְכֻלְּהוּ בְּנֵי עָלְמָא לְמֵיהַב לוֹן מְזוֹנָא וְסִפּוּקָא לְכָל מַה דְּאִצְטְרִיךְ כָּל חַד וְחַד דִּכְתִיב (תהלים קמה) פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. דָּבָר אַחֵר כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט לְאִסְתַּכְּלָא בְּעוֹבָדוֹי דְּבַר נָשׁ וּלְאַשְׁגָּחָא בְּכָל מַה דְּעַבְדֵי בְּנֵי נָשָׁא בְּעָלְמָא תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה מִסְתַּכֵּל וְחָמֵי לְכָל חַד וְחַד:

תרגום הזוהר

רַבִּי חִזְקִיָּה פָּתַח, כָּתוּב, (איוב כ"ח) כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה. כַּמָּה יֵשׁ לָהֶם לִבְנֵי אָדָם לְהִסְתַּכֵּל בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, וְלַעֲסֹק בַּתּוֹרָה יוֹם וָלַיְלָה, כִּי כָּל מִי שֶׁעוֹסֵק בַּתּוֹרָה, הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא מִשְׁתַּבֵּחַ בּוֹ לְמַעְלָה, וּמִשְׁתַּבֵּחַ בּוֹ לְמַטָּה, כִּי הַתּוֹרָה הִיא עֵץ חַיִּים לְכָל אֵלּוּ הָעוֹסְקִים בָּהּ. לָתֵת לָהֶם חַיִּים בָּעוֹלָם הַזֶּה וְלָתֵת לָהֶם חַיִּים בָּעוֹלָם הַבָּא. בֹּא וּרְאֵה, כָּתוּב, כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט, כְּדֵי לָתֵת לָהֶם מְזוֹנוֹת וּלְכַלְכֵּל אוֹתָם בְּכָל מַה שֶּׁהֵם צְרִיכִים. מִשּׁוּם שֶׁהוּא מַשְׁגִּיחַ בָּהּ תָּמִיד שֶׁכָּתוּב, (דברים י"א) תָּמִיד עֵינֵי ה' אֱלֹהֶיךָ בָּהּ מֵרֵשִׁית הַשָּׁנָה וְעַד אַחֲרִית שָׁנָה. מִשּׁוּם שֶׁאָרֶץ זוֹ, מַה כָּתוּב בָּהּ, מִמֶּרְחָק תָּבִיא לַחְמָהּ. וְאַחַר כָּךְ הִיא נוֹתֶנֶת טֶרֶף וּמָזוֹן לְכָל חַיּוֹת הַשָּׂדֶה, שֶׁכָּתוּב (משלי ל"א) וַתָּקָם בְּעוֹד לַיְלָה וַתִּתֵּן טֶרֶף לְבֵיתָהּ וְחֹק לְנַעֲרוֹתֶיהָ. וְעַל כֵּן כָּתוּב, כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט, תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה, לְכָל בְּנֵי הָעוֹלָם, לָתֵת לָהֶם מְזוֹנוֹת וְכַלְכָּלָה לְפִי צָרְכּוֹ שֶׁל כָּל אֶחָד וְאֶחָד. שֶׁכָּתוּב פּוֹתֵחַ אֶת יָדֶךָ וּמַשְׂבִּיעַ לְכָל חַי רָצוֹן. דָּבָר אַחֵר, כִּי הוּא לִקְצוֹת הָאָרֶץ יַבִּיט, לְהִסְתַּכֵּל בְּמַעֲשָׂיו שֶׁל הָאָדָם, וּלְהַשְׁגִּיחַ בְּכָל מַה שֶּׁבְּנֵי אָדָם עוֹשִׂים בָּעוֹלָם. תַּחַת כָּל הַשָּׁמַיִם יִרְאֶה, מִסְתַּכֵּל וְרוֹאֶה כָּל אֶחָד וְאֶחָד.

Yosef le-Hok יוסף לחוק

Ethical Teaching: מוסר

Rambam, Laws of *Tumat Tzara'at*, 16:10 הרמב"ם הלכות טומאת צרעת פ"טז ה"י

Tzara'at [leprosy] is a term used in common to include many subjects that do not resemble one another. For a whiteness in human skin is called *tzara'at.* If one loses some of his hair from his head or beard, this too, can be *tzara'at* and a change in the appearance of garments or houses is called *tzara'at*. This change that is described concerning garments and houses which the Torah calls *tzara'at*, using the name in common, is not part of the natural order of the world, but was a sign and a wonder among the Jewish people in order to warn them against slanderous gossip. For if someone tells slanderous gossip, the walls of his house change. If he repents, the house becomes pure. If he remains in his iniquity even after the house is demolished, the leather articles in his house, on which he sits or lies, change in appearance. If he repents, they become pure. If he remains in his iniquity even after they are burned, his clothes change in appearance. If he repents, they become pure. If he remains in his iniquity even after they are burned, his skin changes, and he becomes leprous. And he is separated and it is made known that he is alone until he no longer carries on the conversation of wicked people, which is mockery and slanderous gossip. The Torah warns concerning this matter, saying, "Be cautious regarding the lesion of *tzara'at*;" (Deuteronomy 24:8) "Remember what the Lord your God did to Miriam on the way." (ibid., verse 9) It is expressing this: consider what happened to Miriam the Prophetess, who [only] spoke about her brother, whom she was older than, and whom she raised on her lap, and for whom she endangered herself in order to save him from the water. And she did not speak disparagingly about him, but erred in equating him with other Prophets. And he did not mind any of these things, as it says, "And the man Moshe was very humble." Nonetheless, she was immediately punished with *tzara'at*.

הַצָּרַעַת הוּא שֵׁם הָאָמוּר בְּשׁוּתְּפוּת כּוֹלֵל עִנְיָנִים הַרְבֵּה שֶׁאֵין דּוֹמִין זֶה לָזֶה שֶׁהֲרֵי לוּבֶן עוֹר הָאָדָם קָרוּי צָרַעַת וּנְפִילַת קְצַת שְׂעָר הָרֹאשׁ אוֹ הַזָּקָן קָרוּי צָרַעַת וְשִׁנּוּי עֵין הַבְּגָדִים אוֹ הַבָּתִּים קָרוּי צָרַעַת וְזֶה הַשִּׁנּוּי הָאָמוּר בִּבְגָדִים וּבְבָתִּים שֶׁקְּרָאָתוֹ תּוֹרָה צָרַעַת בְּשׁוּתְּפוֹת הַשֵּׁם אֵינוֹ מִמְּנְהָגוֹ שֶׁל עוֹלָם אֶלָּא אוֹת וָפֶלֶא הָיָה בְּיִשְׂרָאֵל כְּדֵי לְהַזְהִירָן מִלָּשׁוֹן הָרָע שֶׁהַמְסַפֵּר בְּלָשׁוֹן הָרָע מְשִׁתַּנּוֹת קִירוֹת בֵּיתוֹ. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהַר הַבַּיִת אִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁהֻתַּץ הַבַּיִת מִשְׁתַּנִּין כְּלֵי הָעוֹר שֶׁבְּבֵיתוֹ שֶׁהוּא יוֹשֵׁב וְשׁוֹכֵב עֲלֵיהֶן. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהֲרוּ וְאִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁיִּשָּׂרְפוּ מִשְׁתַּנִּין הַבְּגָדִים שֶׁעָלָיו. אִם חָזַר בּוֹ יִטְהֲרוּ וְאִם עָמַד בְּרִשְׁעוֹ עַד שֶׁיִּשָּׂרְפוּ מִשְׁתַּנֶּה עוֹרוֹ וְיִצְטָרֵעַ. וְיִהְיֶה מוּבְדָּל וּמְפוֹרָסָם לְבַדּוֹ עַד שֶׁלֹּא יִתְעַסֵּק בְּשִׂיחַת הָרְשָׁעִים שֶׁהוּא הַלֵּיצָנוּת וְלָשׁוֹן הָרָע וְעַל עִנְיָן זֶה מַזְהִיר בַּתּוֹרָה וְאוֹמֵר (דברים כד) הִשָּׁמֶר בְּנֶגַע הַצָּרַעַת (שם) זָכוֹר אֵת אֲשֶׁר עָשָׂה ה' אֱלֹהֶיךָ לְמִרְיָם בַּדֶּרֶךְ הֲרֵי הוּא אוֹמֵר הִתְבּוֹנְנוּ מַה אִירַע לְמִרְיָם הַנְּבִיאָה שֶׁדִּבְּרָה בְּאָחִיהָ שֶׁהָיְתָה גְּדוֹלָה מִמֶּנּוּ בְּשָׁנִים וְגִדְּלָתוּ עַל בִּרְכֶּיהָ וְסִכְּנָה בְּעַצְמָהּ לְהַצִּילוֹ מִן הַמַּיִם. וְהִיא לֹא דִּבְּרָה בִגְנוּתוֹ אֶלָּא טָעֲתָה שֶׁהִשְׁוָתוּ לִשְׁאָר נְבִיאִים וְהוּא לֹא הִקְפִּיד עַל כָּל הַדְּבָרִים הָאֵלּוּ שֶׁנֶּאֱמַר (במדבר יב) וְהָאִישׁ

מֹשֶׁה עָנָו מְאֹד וְאַף עַל פִּי כֵן מִיַּד נֶעֱנְשָׁה בְּצָרַעַת. קַל וָחוֹמֶר לִבְנֵי אָדָם הָרְשָׁעִים הַטְּפֹשִׁים שֶׁמַּרְבִּים לְדַבֵּר גְּדוֹלוֹת וְנִפְלָאוֹת. לְפִיכָךְ רָאוּי לְמִי שֶׁרוֹצֶה לָכֵוין אוֹרְחוֹתָיו לְהִתְרַחֵק מִישִׁיבָתָן וּמִלְּדַבֵּר עִמָּהֶן כְּדֵי שֶׁלֹּא יִתָּפֵשׂ אָדָם בְּרֶשֶׁת רְשָׁעִים וְסִכְלוּתָם. וְזֶה דֶּרֶךְ יְשִׁיבַת הַלֵּצִים הָרְשָׁעִים בַּתְּחִלָּה מַרְבִּין בְּדִבְרֵי הֶבָאי כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (קהלת ה) וְקוֹל כְּסִיל בְּרוֹב דְּבָרִים. וּמִתּוֹךְ כָּךְ בָּאִין לְסַפֵּר בִּגְנוּת הַצַּדִּיקִים כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (תהלים לא) תֵּאָלַמְנָה שִׂפְתֵי שֶׁקֶר הַדּוֹבְרוֹת עַל צַדִּיק עָתָק. וּמִתּוֹךְ כָּךְ יִהְיֶה לָהֶן הֶרְגֵּל לְדַבֵּר בַּגִּבְיאִים וְלָתֵת דּוֹפִי בְּדִבְרֵיהֶם כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (דברי הימים ב לו) וַיִּהְיוּ מַלְעִיבִים בְּמַלְאֲכֵי אֱלֹהִים וּבוֹזִים דְּבָרָיו וּמִתַּעְתְּעִים בִּנְבִיאָיו וּמִתּוֹךְ כָּךְ בָּאִים לְדַבֵּר בֵּאלֹהִים וְכוֹפְרִין בְּעִיקָר כְּעִנְיַן שֶׁנֶּאֱמַר (מ"ב יז) וַיְחַפְּאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל דְּבָרִים אֲשֶׁר לֹא כֵן עַל ה' אֱלֹהֵיהֶם. וַהֲרֵי הוּא אוֹמֵר (תהלים עג) שַׁתּוּ בַשָּׁמַיִם פִּיהֶם וּלְשׁוֹנָם תִּהֲלַךְ בָּאָרֶץ מִי גָרַם לָהֶם לָשִׁית בַּשָּׁמַיִם פִּיהֶם לְשׁוֹנָם שֶׁהָלְכָה תְּחִלָּה בָּאָרֶץ. זוּ הִיא שִׂיחַת הָרְשָׁעִים שֶׁגּוֹרֶמֶת לָהֶן יְשִׁיבַת קְרָנוֹת. וְיִשִּׁיבַת בָּתֵּי כְנֵסִיּוֹת שֶׁל עַמֵּי הָאָרֶץ. וְיִשִּׁיבַת בָּתֵּי מִשְׁתָּאוֹת עִם שׁוֹתֵי שֵׁכָר. אֲבָל שִׂיחַת כְּשֵׁרֵי יִשְׂרָאֵל אֵינָה אֶלָּא בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְחָכְמָה וּלְפִיכָךְ הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עוֹזֵר עַל יָדָן וּמְזַכֶּה אוֹתָן בָּהּ שֶׁנֶּאֱמַר (מלאכי ג) אָז נִדְבְּרוּ יִרְאֵי ה' אִישׁ אֶל רֵעֵהוּ וַיַּקְשֵׁב ה' וַיִּשְׁמָע וַיִּכָּתֵב סֵפֶר זִכָּרוֹן לְפָנָיו לְיִרְאֵי ה' וּלְחוֹשְׁבֵי שְׁמוֹ:

How much more is this so of evil, stupid people who relate (so called) great and amazing things. Therefore, it is proper for anyone who wants to go in the right direction to distance himself from sitting with them or speaking with them, so that a person not be caught in the net of their wickedness and foolishness. This is the way in which wicked mockers sit together. In the beginning they speak much nonsense, as it says,"and the voice of a fool [comes] with many words." (Ecclesiastes 5:2) As a result of this, they come to speak disparagingly of righteous people, as it written, "May the lying lips be made mute, which speak falsehood of the righteous." (Psalms 31:19) As a result of this, they develop a habit of speaking against the Prophets and denigrating their words, as it says, "and they would insult God's messengers, mock His words, and scoff at His prophets." (II Chronicles 36:16) As a result, they come to speak against God and deny His existence, as it says, "The Children of Israel imagined things that were not so about the Lord their God." (II Kings 17:9) It says, "They have set their mouths in the Heavens, and their tongues walk the earth." (Psalms 73:9) What caused them to set their mouths against Heaven? Their tongue that walked the earth first. This is the conversation of the wicked, which causes them to sit on street corners, at the meeting places of the ignorant, and in drinking houses, with those who drink liquor. But the conversation of the proper people of Israel is only about words of Torah and wisdom. Therefore, the Holy One, blessed be He, helps them and ascribes merit to them for it, as it says, "Then those who feared the Lord conversed with one another, and the Lord listened and heard, and a book of remembrance was written before Him for those who feared the Lord and took heed of His name (Malachi 3:16).

Practical Law: הלכה

Shulhan Arukh, Hoshen Mishpat 87 שולחן ערוך חושן משפט סימן פרק ז

א צָרִיךְ לִשְׁבַּע בְּשֵׁם אוֹ בְּאֶחָד מִכָּל הַכִּינּוּיִים וּמְעוּמָּד. וְאִם נִשְׁבַּע מְיוּשָׁב אֵינוֹ חוֹזֵר וְנִשְׁבַּע וְתַלְמִיד חָכָם אֲפִילוּ לְכַתְּחִלָּה מְיוּשָׁב בֵּין שֶׁל תּוֹרָה בֵּין שֶׁל דִּבְרֵיהֶם בֵּין עַל טַעֲנַת וַדַּאי בֵּין עַל טַעֲנַת סָפֵק. שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַצְּמוּ בַּדִּין וְנִשְׁבְּעוּ שֶׁלֹּא יִטְעֲנוּ אֶלָּא הָאֱמֶת וְאַחַר כָּךְ נִתְחַיֵּב אֶחָד מֵהֶם שְׁבוּעָה לַחֲבֵירוֹ יֵשׁ אוֹמְרִים שֶׁאֵינוֹ נִפְטָר בִּשְׁבוּעָה הָרִאשׁוֹנָה׃ ב סֵדֶר שְׁבוּעַת הַדַּיָּנִים כָּךְ. הַנִּשְׁבָּע אוֹחֵז סֵפֶר תּוֹרָה בְּזְרוֹעוֹ וְעוֹמֵד וְנִשְׁבָּע בַּשֵּׁם אוֹ בַּכִּינּוּי בִּשְׁבוּעָה אוֹ בְּאָלָה מִפִּיו אוֹ מִפִּי הַדַּיָּנִים כֵּיצַד מִפִּיו אוֹמֵר הֲרֵינִי נִשְׁבָּע בְּשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹ הֲרֵינִי נִשְׁבָּע בְּמִי שֶׁשְּׁמוֹ רַחוּם אוֹ בְּמִי שֶׁשְּׁמוֹ חַנּוּן שֶׁאֵינִי חַיָּיב לָזֶה כְּלוּם. וְכֵן אִם אָמַר הֲרֵי הוּא אָרוּר לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹ הֲרֵי הוּא אָרוּר לְמִי שֶׁשְּׁמוֹ רַחוּם אוֹ לְמִי שֶׁשְּׁמוֹ חַנּוּן אִם יֵשׁ לָזֶה אֶצְלִי כְּלוּם. כֵּיצַד מִפִּי הַדַּיָּנִים. מַשְׁבִּיעִים אָנוּ אוֹתָךְ בְּשֵׁם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹ בְּמִי שֶׁשְּׁמוֹ חַנּוּן שֶׁאֵין לָזֶה בְּיָדְךָ כְּלוּם וְהוּא עוֹנֶה אָמֵן אוֹ שֶׁיֹּאמְרוּ הֲרֵי פְלוֹנִי בֶּן פְּלוֹנִי אָרוּר לַה' אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל אוֹ לְמִי שֶׁשְּׁמוֹ חַנּוּן אִם יֵשׁ לְפְלוֹנִי אֶצְלוֹ מָמוֹן וְלֹא יוֹדֶה לוֹ וְהוּא עוֹנֶה אָמֵן׃

(1) One who swears an oath must do so using God's name or one of the terms by which God is referred to. He must take the oath standing up. But if he took the oath sitting down, he does not swear again. A Torah scholar may at the outset [swear] sitting down. [The aforesaid applies] both to oaths required by the Torah and to oaths required by rabbinic law; both to the oath against the claim of one who says, "It is clear to me" and to the oath against the claim of one who says "I am not sure." If two people contend in judgment and swear that they will state only the truth, and then one of them is obligated to swear to the other, some say that he is not exempted by the first oath. (2) The procedure for an oath administered by the judges is as follows: The one taking the oath stands, holding a Torah scroll in his arms and swears using God's name or one of the terms by which God is referred to, with an oath or with a curse, either pronouncing it himself or having the judges pronounce it. How is it done when he pronounces it? He says, "I swear in the name of the God of Israel" or, "I swear by Him whose name is Merciful," or "by Him whose name is Gracious, that I do not owe this man anything." Similarly, he may say, "Behold, he [i.e., himself] is cursed of the Lord, the God of Israel," or "Behold, he is cursed of Him whose name is Merciful," or "of Him whose name is Gracious, if I owe this man anything." How do the judges say it? "We adjure you in the name of the God of Israel," or "by Him whose name is Merciful," or "by Him whose name is Gracious, that you do not owe this man anything." And he answers Amen. Or they say, "Behold so-and-so, the son of so-and-so, is cursed of the Lord, the God of Israel," or "of Him whose name is Gracious, if he owes so-and-so any money and does not acknowledge it to him." And he answers Amen.

VAYEIRA FOR WEDNESDAY וירא ליום רביעי

TORAH תורה

יכוין בקריאת חמשה פסוקים אלו שהם כנגד ו דמילוי וו דשם ב"ן לקנות בו הארת נפש משבת הבאה

טז וַיָּקֻמוּ מִשָּׁם֙ הָאֲנָשִׁ֔ים וַיַּשְׁקִפוּ֙ עַל־פְּנֵ֣י סְדֹ֔ם וְאַבְרָהָ֖ם הֹלֵ֣ךְ

(16) Then the men got up from there, and set sight on Sedom, and Avraham